

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

02 iunie 2015

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

președinte – Petru Ursache,

judecătorii – Petru Moraru, Ghenadie Nicolaev, Nadejda Toma și Constantin Alerguș,

a judecat, fără citarea părților, recursurile ordinare, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 decembrie 2014, declarate de avocatul Tatiana Razdorojnaia în numele inculpatului

Iordachi Vitalii Mitrofan, născut la 31 mai 1971, originar și domiciliat mun. Chișinău, str. Grățiești 37.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 07.05. - 11.12.2013;

Instanța de apel: 11.11.- 16.12.2014;

Instanța de recurs: 19.03.- 02.06.2015.

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătorei Centru, mun. Chișinău din 11 decembrie 2013, pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, Vitalii Iordachi a fost condamnat în baza art. 217 alin. (3) lit. c) Cod penal, la 2 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții în domeniul farmaceutic pe un termen de 2 ani.

În baza art. 90 Cod penal, executarea pedepsei închisorii a fost suspendată condiționat, pe un termen de probă de 2 ani.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat în fapt că, Vitalii Iordachi, avînd scopul circulației ilegale a substanțelor narcotice fără scop de înstrăinare, pentru consum propriu, în circumstanțe nestabilite de organul de urmărire penală a procurat substanță psihotropă – dextromethorphan, pe care a păstrat-o la sine pînă la 14 martie 2013, cînd, în cadrul percheziției corporale a fost depistat și ridicat un pachetel din staniol în care se conținea o substanță solidă sub formă de praf de culoare albă, care conform raportului de expertiză nr. 965 din 15 martie 2013, reprezintă substanță psihotropă – dextromethorphan, cu masa totală de 0,56 grame.

3. ***Avocatul Tatiana Razdorojnaia în numele inculpatului*** a contestat sentința cu apel, solicitînd casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care acțiunile inculpatului să fie reîncadrate din prevederile art. 217 alin. (3) lit. c) Cod penal în cele ale art. 217 alin. (2) Cod penal, care prevede pedeapsa închisorii de pînă la un

an, iar la stabilirea pedepsei să fie luat în considerație termenul de pedeapsă deja executat de inculpat.

Totodată, remarcă apărarea, că la judecarea cauzei pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, inculpatul care a recunoscut săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu închisoare, cu muncă neremunerată în folosul comunității și de reducerea cu o pătrime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu amendă.

Astfel, consideră că pedeapsa aplicată inculpatului nu poate fi mai mare de 8 luni, termenul dat fiind deja ispășit de inculpat, care s-a aflat sub arest începând cu 14 martie 2013 pînă la 18 noiembrie 2013.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 decembrie 2014, a fost respins ca nefondat apelul avocatului Tatiana Razdorojnaia în numele inculpatului, cu menținerea sentinței fără modificări.

La adoptarea soluției date instanța de apel a statuat că instanța de fond corect a determinat circumstanțele de fapt și de drept, just ajungînd la concluzia că inculpatul a săvârșit infracțiunea imputată, acțiunile acestuia corect fiind încadrate în baza art. 217 alin. (3) lit. c) Cod de procedură penală.

Instanța de apel a reținut că legalitatea sentinței atacate urmează a fi verificată sub aspectele de drept și anume dacă există erori procesuale și dacă măsura de pedeapsă este stabilită în limitele legii, din motiv că în prima instanță, judecata s-a desfășurat pe baza probelor administrate în faza urmăririi penale.

La acest capitol, instanța de apel a remarcat, că în cadrul ședinței primei instanțe, inculpatul Vitalii Iordachi, prin scris autentic, în prezența apărătorului său, a solicitat judecarea cauzei în baza probelor administrate în faza urmăririi penale, indicînd că recunoaște în totalitate faptele incriminate în rechizitoriu, probele prezentate de procuror, nu solicită administrarea de probe noi, cunoaște faptul că nu mai poate interveni cu cereri de cercetare a altor probe, fapt acceptat prin încheierea judecătorească din 11 decembrie 2013 (f. d. 100-101, vol. VIII).

Astfel, instanța de apel a constatat, că prima instanță a îndeplinit strict cerințele dispozițiilor art. 364¹ alin. (1), (4) Cod de procedură penală, judecarea cauzei potrivit procedurii enunțate, nu a fost viciată, la fel, în cadrul urmăririi penale nu au fost încălcate normele imperative din Codul de procedură penală, respectiv instanța de apel a conchis, că nu este în drept a reține o altă situație de fapt decît cea reținută în rechizitoriu și de către prima instanță.

Cu referire la argumentele invocate de către avocat în cererea de apel, instanța de apel a constatat netemeinicia acestora, motivînd că hotărîrea primei instanțe corespunde tuturor prevederilor legii procesual penale.

Respectiv, instanța de apel a menționat că prima instanță întemeiat a stabilit categoria și termenul pedepsei penale, luînd în considerație prevederile art. 61, 75 Cod penal, ce determină scopul pedepsei penale, de restabilire a echității sociale și corijare a infractorului, întru prevenirea săvârșirii de către acesta a unor noi

infracțiuni, precum și de criteriile generale de individualizare a pedepsei, ținându-se cont de gravitatea faptei penale și consecințele survenite.

În același context, instanța de apel a considerat că pedeapsa stabilită inculpatului cu aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, corespunde cerințelor art. 61 Cod penal, și anume, va fi eficace și va atinge scopul pedepsei, echitatea socială și corectarea inculpatului și prevenirea săvârșirii unor noi infracțiuni ținând cont că din materialele cauzei și declarațiile inculpatului, acesta anterior, pe o perioadă de 2 ani a fost consumator de substanțe narcotice, s-a aflat la evidența medicului narcolog, deja de 5 ani nu mai întrebuițează substanțe narcotice, a recunoscut vina și se căiește sincer de acțiunile săvârșite, anterior nu a fost judecat și careva urmări grave în urma acțiunilor acestuia nu au survenit.

5. Avocatul Tatiana Razdorojnaia în numele inculpatului, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 8), 12) Cod de procedură penală, a contestat decizia instanței de apel cu recurs ordinar, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpatului să-i fie stabilită o pedeapsă mai blândă, cu limitarea la termenul de privațiune de libertate deja executat.

În motivarea recursului, apărarea a invocat aceleași argumente ca și în cererea de apel, menționând că potrivit Recomandării nr. 29 a Curții Supreme de Justiție, la examinarea cauzei în ordinea art. 364¹ Cod de procedură penală, este posibilă recalificarea.

5.1 Avocatul Tatiana Razdorojnaia în numele inculpatului, ulterior, a depus recurs suplimentar prin care a indicat, că acțiunile inculpatului au avut loc la 14 martie 2013, respectiv pînă la adoptarea hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 13 din 16 decembrie 2013 „Cu privire la aplicarea prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală de către instanțele judecătorești”.

Cu referire la prevederile art. 10 Cod penal, a indicat că Legea penală care înlătură caracterul infracțional al faptei, care ușurează pedeapsa ori, în alt mod, ameliorează situația persoanei ce a săvârșit infracțiunea are efect retroactiv, adică se extinde asupra persoanelor care au săvârșit faptele respective pînă la intrarea în vigoare a acestei legi, inclusiv asupra persoanelor care execută pedeapsa ori care au executat pedeapsa, dar au antecedente penale. Legea penală care înăsprește pedeapsa sau înrăutățește situația persoanei vinovate de săvârșirea unei infracțiuni nu are efect retroactiv.

6. Asupra recursurilor declarate, conform prevederilor art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință, pronunțându-se pentru inadmisibilitatea acestora deoarece, motivele apărării privind încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului și pedeapsa stabilită au constituit obiect de judecare în instanța de apel.

7. Judecînd recursurile ordinare declarate de avocat în numele inculpatului și verificînd argumentele invocate în raport cu circumstanțele cauzei, Colegiul penal lărgit consideră că acestea urmează a fi admise din următoarele motive.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecînd recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs. De asemenea, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat

corect legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Conform art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de instanța de fond. Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar.

Potrivit cerințelor aceluiași articol, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiunile de drept se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, ***dacă infracțiunea a fost corect calificată***, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual penal au fost corect aplicate și hotărârea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

Ținând cont de cele mai sus relatate, Colegiul penal lărgit constată că, instanța de apel la examinarea prezentei cauze penale nu a respectat cerințele art. 414 Cod de procedură penală, situație ce impune soluția rejudecării cauzei în instanța de apel, în alt complet de judecată, deoarece erorile judiciare admise de către instanțele de fond nu pot fi corectate de instanța de recurs.

Astfel, din materialele cauzei se constată că Vitalii Iordachi a fost învinuit de către organul de urmărire penală în circulația ilegală a substanțelor narcotice prin producerea, prepararea, extragerea, prelucrarea, transportarea și păstrarea ilegală a substanțelor narcotice, săvârșită în proporții mari, cu utilizarea substanțelor narcotice, psihotrope sau a analoagelor lor, a căror circulație în scopuri medicinale este interzisă, fapta fiind încadrată în baza art. 217 alin. (3) lit. c) Cod penal.

Instanța de recurs relevă, că la examinarea prezentei cauze penale instanța de fond pripit a admis cererea inculpatului Vitalii Iordachi privind examinarea cauzei în procedura simplificată fără a ține cont de explicațiile date în pct. 17 din Hotărârea Plenului CSJ nr. 13 din 16.12.2013 „Cu privire la aplicarea prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală de către instanțele judecătorești” care stipulează că „pînă la adoptarea soluției privind admiterea sau respingerea cererii inculpatului, prin care se solicită judecarea cauzei în procedura simplificată prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, judecătorul este obligat să verifice dacă (...) fapta imputată inculpatului just a fost încadrată în conformitate cu dispozițiile prevăzute în Codul penal”.

Rezumînd cele menționate mai sus, Colegiul constată că, instanța de fond pînă la admiterea sau respingerea cererii inculpatului privind examinarea cauzei în procedura simplificată, urma să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate, precum și să verifice dacă încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului corespunde cu fapta săvârșită de acesta.

Prin urmare, simpla manifestare de voință a inculpatului de a recurge la procedura instituită de dispoziția art. 364¹ Cod de procedură penală și declarația

formală de recunoaștere a faptei nu conduc automat la aplicarea acestei proceduri, instanța de judecată fiind cea care, verificând condițiile impuse de dispozițiile art. 364¹ Cod de procedură penală, dispune de a aplica această procedură sau de a respinge solicitarea inculpatului de a judeca cauza în procedură simplificată.

Analizînd textul deciziei contestate Colegiul penal lărgit menționează, că instanța de apel a comis aceeași eroare ca și prima instanță, a omis respectarea prevederilor imperative ale legii privind judecarea cauzelor penale în baza probelor administrate în faza de urmărire penală în procedura simplificată prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală.

În acest context, instanța de recurs ține să menționeze că la examinarea prezentului dosar instanța de apel nu a luat în considerație, că prima instanță a examinat cauza în procedură simplificată (art. 364¹ Cod de procedură penală), iar în situația aplicării de către prima instanță a dispozițiilor art. 364¹ Cod de procedură penală, instanța de apel este obligată să verifice în principiu îndeplinirea cerințelor, dispozițiilor art. 364¹ alin.(1) și (4) Cod de procedură penală, iar în cazul în care se constată că opțiunea primei instanțe privind judecarea cauzei potrivit procedurii simplificate a fost viciată din motivul că în cadrul urmăririi penale au fost încălcate grav normele imperative din Codul de procedură penală, care în cadrul procedurii precedente au afectat hotărîrea atacată, urma, conducîndu-se de prevederile art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală, să caseze sentința și să judece cauza după regulile generale prevăzute pentru prima instanță.

Tot aici, Colegiul penal relevă că reieșind din explicațiile date în pct. 4.17 din Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 2 din 26.12.2011 „Cu privire la practica judiciară de aplicare a legislației penale ce reglementează circulația substanțelor narcotice, psihotrope sau a analoagelor lor și a precursorilor” de care urmau să țină cont instanțele de fond, prin utilizarea substanțelor narcotice, psihotrope sau a analoagelor acestora a căror circulație în scopuri medicale este interzisă se înțelege folosirea substanțelor menționate la producerea, prepararea, experimentarea, extragerea, prelucrarea, transformarea lor în diferite scopuri: spre exemplu, producerea unor noi preparate, medicamente, adaosul lor în produse etc., iar procurarea, păstrarea, expedierea sau transportarea acestor substanțe nu echivalează cu utilizarea lor în sensul art. 217 alin. (3) lit. c) Cod penal.

În speță însă, instanța de apel, fără a ține cont de prevederile art. art. 409 alin. (2), 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală și art. 113 Cod penal, pripit și fără o argumentare convenită a conchis că „instanța de fond corect a determinat circumstanțele de fapt și de drept și just a ajuns la concluzia că inculpatul a săvîrșit infracțiunea imputată, acțiunile acestuia corect au fost încadrate de către instanța de judecată în baza art. 217 alin. (3) lit. c) Cod penal, circulația ilegală a substanțelor narcotice prin producerea, prepararea, extragerea, prelucrarea, transportarea și păstrarea ilegală a substanțelor narcotice, săvîrșită în proporții mari, cu utilizarea substanțelor narcotice, psihotrope sau a analoagelor lor, a căror circulație în scopuri medicinale este interzisă.”

În această ordine de idei, Colegiul penal lărgit menționează, că procedînd în asemenea mod, instanța de apel a ignorat prevederile art. art. 409 alin. (2), 414, 417 Cod de procedură penală, a adoptat o hotărîre nemotivată și neîntemeiată, motiv pentru care decizia instanței de apel urmează a fi casată total cu dispunerea

rejudecării cauzei de către aceeași instanță, deoarece erorile juridice nu pot fi corectate de către instanța de recurs.

Rezumînd cele menționate, instanța de recurs constată că în speță sunt prezente temeiurile pentru recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 12) Cod de procedură penală - faptei săvîrșite i s-a dat o încadrare juridică greșită, ceea ce duce la casarea deciziei instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, deoarece aceste erori nu pot fi corectate de instanța de recurs.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, să verifice și să aprecieze minuțios probele administrate și examinate în instanță în strictă conformitate cu cerințele legii, să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate, să analizeze la modul cuvenit prezența sau lipsa în acțiunile inculpatului a elementelor constitutive a infracțiunii incriminate prin rechizitoriu, ținînd cont de motivele expuse în pct. 7 al prezentei decizii de Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 2 din 26.12.2011 „Cu privire la practica judiciară de aplicare a legislației penale ce reglementează circulația substanțelor narcotice, psihotrope sau a analoagelor lor și a precursorilor” și de pct. 30 al Hotărîrii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 13 din 16.12.2013 „Cu privire la aplicarea prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală de către instanțele judecătorești” și ca urmare să pronunțe o hotărîre legală și întemeiată, care să corespundă prevederilor art. 417 Cod de procedură penală.

8. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Se admit recursurile ordinare, declarate de avocatul Tatiana Razdorojnaia în numele inculpatului Iordachi Vitalii, se casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 decembrie 2014, în cauza penală în privința lui ***Iordachi Vitalii Mitrofan*** și se dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac, pronunțată integral la 16 iulie 2015.

Președinte

Petru Ursache

Judecătorii

Petru Moraru

Ghenadie Nicolaev

Nadejda Toma

Constantin Alerguș